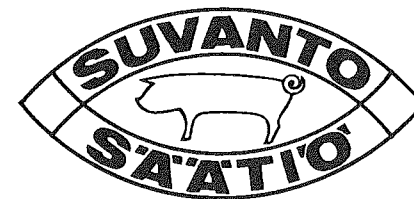

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

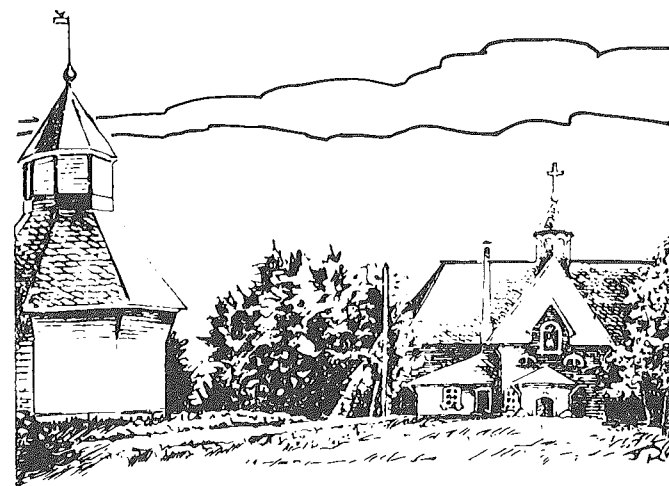

N:o 8 1988

JOULUKUU

Joulutonttu kotipihalla.

TAPULIN VARJOSSA

Lauri Pohjanpään vanhassa joulurunossa kuvataan legendan tavoin Marian ja Jeesus-lapsen jouluvalmisteluja. Maria siivoaa ja väsyttää itsensä ja samalla odottaa turhaan poikaansa kotiin. Hän ajaa ovelle tulleen kerjäläispojankin pois tahraamasta tupaansa. Jeesus-lapsi oli tulossa kerjäläispoikana kotiin, mutta Maria ei ylläritettuna häntä tuntenut!

Yhtä arkinen ja raadollinen on tämän joulun evankeliumiteksti Matteuksen evankeliumin 1. luvussa. Joosef, Marian kihlakumppani aikoo salaisesti hylätä morsiamensa saatuaan tietää hänen ennenaikaisesta raskautestaan.

Nykyajan jouluvalmistelut ovat usein bisnes-juhlaa, joulushowta, jolla monella kaupan alalla katetaan lähes puolet koko vuoden myynnistä. Jos on rahaa, ei tarvitse väsyä lahjojen tekemisessä. Jouluruuatkin voi ostaa, jos ei ehdi työn tai sairauden

takia niitä tekemään. Joulun valmistelusta on näin turha ”täytyminen” karissut pois. Joulun salaperäisestä, lapsuudesta mieliinpainunutta tunnelmaa ei näin aina tavoiteta.

Lähdetäänkö joulun tunnelmaa etsimään joulukirkosta, jotka täyttyvät jouluna, vaikka muulloin ammottaisivatkin tyhjillään?

Joulukirkkoon tulevat nekin, jotka eivät siellä muuten käy. Onko se ilmausta perinteen vaalimisesta ja siirtämisestä uusille sukupolville vai kaipausta löytää uudelleen joskus kadotettu lapsenuskko? Luulisin, että moni hyvinvointi-Suomessa arvostaa todellista joulurauhaa, joulun voi löytää Jumalan Maailmasta. Joulun lapsen löytäminen on mahdollista sillekin, joka ei ole mitenkään joulua valmistanut ja jolla ei ole edes varaa joulunviettoon. Eräissä pohjalaisessa perheessä oli saatu uusi koti vanhan tilalle. Vanhassa oli ollut tuvan lattiassa reikä, jota ei oltu edes risti-

äistilaisuuteen korjattu. Kun perheen pieni poika oli kuunnellut uuden kodin ihasteluja, hän oli huolestuneena kysellyt äidiltään: ”Onko tästä uudesta kodista yhtä hyvä yhteys taivaaseen kuin vanhasta oli?”

Toivottavasti tämä tuleva joulumme ei jää pelkästään jouluateriaan ja vaihdettaviin joululahjoihin. Voisimmeko kaikki muistaa, että Jeesus on tärkein juhluviera. Silloinkin, kun meille on käynyt legendan Marian tavoin, että me olemme kääntäneet joulun lapsen oveltamme, saamme jouluevankeliumiin uskoen luottaa, että syntimme ovat anteeksiannetut Jeesuksen joulun Herran sovintoveressä.

”Oi Herra rikoin käskysi, en kestä kirkkauttasi, vaan siksi tänne synnyitkin, synneistä että pääsisin.”

Vk. 26

Helmi Laitila

Φ

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Φ

Sakkolan Vapaussodan sankaripatsas

Sakkolan kirkon ympärillä sijainnut kaunis kirkkopuisto sai vuonna 1921 vapaussodassa kaatuneitten hautausmaalle muistomerkkin.

Talvisodassa kaatuneitten sankariveljien veljeshauta oli niinikään järjestetty kirkon viereen, edellisen läheisyyteen. Tähän muistomerkkiä ei ehditty kuitenkaan vielä hankkia. Molempien sankarihautojen välillä kasvoi mahtava jättiläiskuusi.

Saatuani heinäkuun toisella viikolla puhelinsoiton Valkeakoskelta Sakkolan Röykkylän mieheltä, kauppias Matti Kuupolta ja hän kertoi Ilta-Sanomissa olleesta patsaskuvasta ja kehoitti minua ottamaan asiasta selvää. Hänelle arvokkaat ja suuret kiitokset huomiosta.

Otin yhteyttä Ilta-Sanomien toimittajaan, joka peräsi tietoja patsaasta. Kerroin, että patsas on Sakkolan vapaussodan sankaripatsaan yläosa. Toimittaja oli saanut paljon soittoja sakkolalaisilta patsasasiasta.

Pyysin toimittajalta patsasvalokuvaa, jota hän lupauksestaan huolimatta ei lähettänyt.

Saatuani kuitenkin toimittajalta

Samppa Viskari kuvattuna Sakkolan sankaripatsaan leijonaveistoksen vierellä. Taustalla pilkottaa Vuoksen virta.

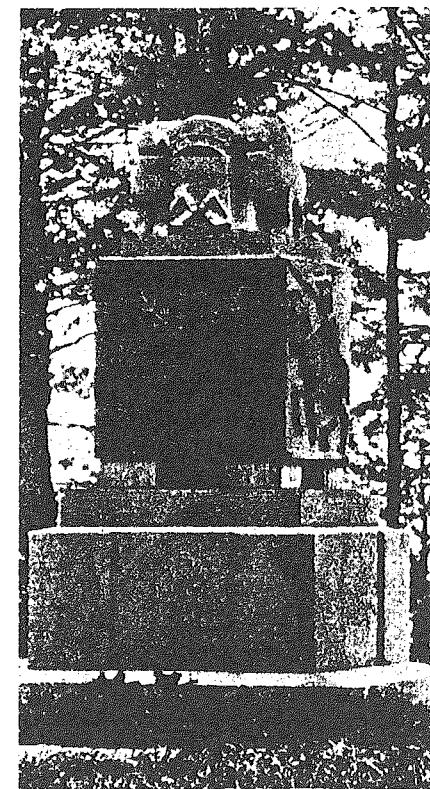
vihjeitä patsaan sijaintipaikasta, niin aloin laatia matkasuunnitelmaa Sakkolaan. Syyskuun puolivälissä matkustimme vaimoni kanssa Leningradiin. Löydettyämme yksityisauton, jota kuljetti siisti, hyvin pukeutunut nuori mies ja hän puhui Suomea hyvin. Lähdimme määränpäähämme Koti-Sakkolaan, nykyiseen Gramovoon.

Karjalan Kannakselle on turistien matkailu virallisesti kielletty, mutta syntymä- ja kotiseuturakkaus on ”puomejakin” voimakkaampi. — Juuriani en koskaan voi unohtaa. . .

Kannaksen sää oli kovin synkkä ja sateinen. Matkalla ohitettiin Rautu (Sosnova) ja saavuimme Kiviniemeen, nykyiseen Losevoon, jossa muistomerkkin pitäisi olla.

Mahtavasti pauhaavan kosken ylitettyämme ja jossa siltavahti sillan pielessä istui kopissaan, ajoimme saamiemi ohjeitten mukaan suoraan kohteeseemme. — Ja mitä silmämme näkivätäkään — Turistihotelli Losevan pihaterassilla on Sakkolan vapaussodan sankaripatsaan yläosa.

Punaisesta graniitista hakattu veis-

Vapaussodan sankaripatsas ennen talvisotaa.

tos on kooltaan noin yhden metrin joka suuntaan ja kaksi leijonaa siinä vartioi Karjalan vaakunaa.

Patsaassa näkyi vähän pieniä vaurioita, mutta muuten se on ehyt ja komea. Miten ja miksi patsas on joutunut 15 km päähän kirkkopuistosta Sakkolan Kiviniemeen?

Aikakirjat mainitsevat viimeisen näköhavainnon muistomerkistä elokuun 23 päivästä 1941, jolloin vetäytyvät venäläiset polttivat Sakkolan kirkon. Vammalalainen isäntämies kertoi minulle taannoin kirkkomme palon tiimoilta seuraavaa. Kun suomalaiset joukot saapuivat Sakkolan kirkolle elokuun 25 päivä v. 1941, kirkon rauniot savusivat vielä ja sotilaat sytyttivät tupakkansa palavista hiilistä. Pitäjän historiassa todetaan, että kaiken hävityksen keskellä lojui sankaripatsas kaatuneena.

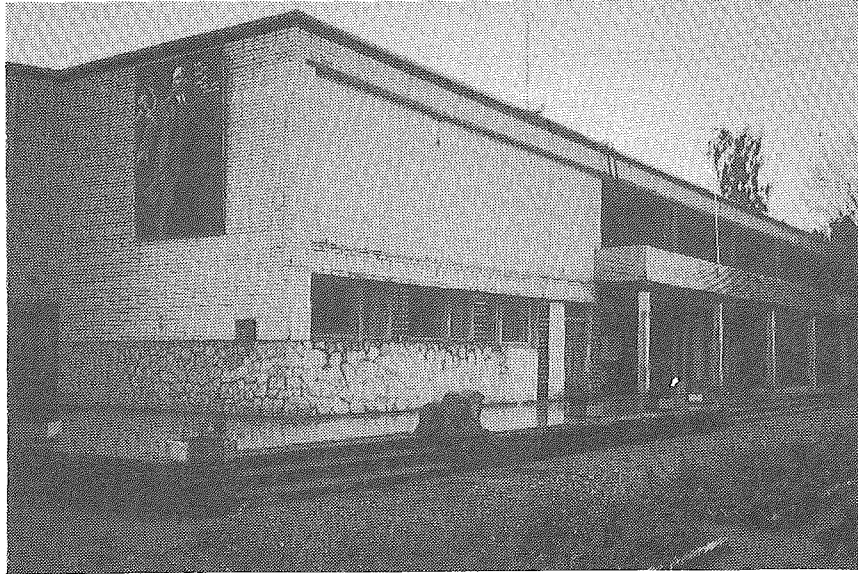
Pirkkalassa nykyisin asustava, ennen Sakkolan kirkon liepeillä leikkinyt Risto Jääskeläinen kertoi, että sankaripatsaan jalusta ja mahdollisesti keskiosakin olivat kirkkomaan tanterilla.

Tämä hyvä huomiointi saattaa mahdollistaa koko patsaan olemassaolosta.

Muistomerkin kokonaisuudesta Sakkolan historia kertoo seuraavaa (Sakkolan historia II -kirjasta sivu 146.):

Vanha hautausmaa kirkon ympärillä oli kauan käyttämättä, mutta v. 1918 siihen kätettiin 20 vapaussodassa kaatunutta Sakkolan miestä. 5. 6. 1921 paljastettiin tälle haudalle pystytetty muistomerkki, jonka oli suunnitellut taiteilija Ilmari Virkkala ja valmistanut Oy Granit. Muistomerkin koristeena oli kahden leijonan vartioima Karjalan vaakuna. Julkisivuon oli hakattu Santeri Kuparisen sepittämät säkeet:

*Täss' on meillä miehiämme
uinumassa urhojamme
jotka antoivat elämän*

Turistihotelli Losevan julkisivu entisessä Sakkolan Kiviniemessä.

*hengen urhot uhrasivat
puolesta ihanan Suomen
eestä kontujen kotoisten*

Koko hauta on kivipilarein eristetty ja kesällä kukkasin somistettu. Muistomerkin hankintakustannukset nousivat 30.000 markkaan. Kunta suoritti siitä 25.000 ja loput saatiin lahjoituksina muilta.

Vapaustaistelijoittemme muistolle hakattu osaveistos on siis varmasti olemassa. Sakkolan vapaussoturit jo lähes kaikki kuolleet, mutta heidän muistoansa me suuresti kunnioitamme. Silmäni kostuvat kiittolaisuudesta heitä kohtaan jota ei tarvitse hävetä. Siunauksellisin Jouluterveisin
Samppa Viskari

Talvisodan jouluku 1939 Sakkolan Pannusaaressa

”Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa ja maassa rauha, jota kohtaan Hänellä on hyvä tahto.”

Aamulla kello 4 herättiin Sulo Voittomäen kanssa pullaa leipomaan. — Vehnäjauhoja löysimme Juho Pirhosen talon vintiltä sahajauhujen alta. Marjasäilykkeitä Juho Valtosen lähdeojasta ja hiivaa saimme muonavarastolta.

Olimme elämässämme ensikertaa leipurina. Silti vehnänen ja marjapiirakat syntyivät. Juhla-ateriaa varten laitoimme viisi ”pottia” perunalaitikkoon uuniin.

Paistohommien jälkeen lähdin kotiani katsomaan Lupran kylään, jonne oli matkaa 5 km. Kotonani asui

sotilaita. Olivat paikan laittaneet hyvin viihtyisäksi.

Olisin ollut mielelläni joulun kotonan, mutta kun ei ollut ketään omaisia siellä niin palasin omieni luo yksikköni. Ajattelin: Saanko enää koskaan viettää joulua kotona omaisten kanssa? Joulun vieton Pitkäsén talossa aloitimme joulusaunomisella, niinkuin tapana on. Jouluaateria aloitettiin Jouluvirrellä. Komppanian kenttäkeittiöltä saimme ruokaa anokset, lisänä paistamamme ”potlohko”. Juhlakorvikkeen kanssa oli paistamamme vehnäset ja marjapiirakat.

Komppaniamme oli majoittuneena moneen taloon niin, että mitään

yhteistä suurta juhlaa ei voitu pitää. Vain joukkueemme yhdessä lauloimme joululauluja ja komppanianpäällikkö Heikki Virtanen (Virintie) puhui.

Siinä juhlassa saimme jokainen joulupaketin ja jaettiin muu jouluposti, kenelle oli tullut kirjeitä. Miellet ilostuivat joulupostista. Majapaikoissa jokainen hiljentyi ajattelemaan perhettään ja tutkimaan joulupostia. Saimme yhdessäkin muistella menneitä jouluja oman perheen keskuudessa. Perheelliset ajattelivat perhettään jotka olivat ajautuneet eripuolille Suomea. Elimme muistojen joulua. Jouluillan päätimme yhteiseen jouluvirteeseen.

Sotapäiväkirja kertoo: Jouluaamuna heräsimme rauhallisissa merkeissä. Suvannon rintama ei ollut kaukana, mutta tällä kohtaa hiljaisinta. Kuuntelimme radiosta jumalan-

Joulumatka Matkalla joulukirkkoon

*He lähtivät lasta katsomaan
kuin viisaat Itämaahan.*

*On heillä lahjansa mukanaan
ja rakkaus rinnassaan.*

*He kulkevat raskain askelin
ja hartioin kumaraan painuvin.*

*Jäi kasvoille rauha jouluinen.
Tuli tuike silmiin iloinen,
kuin säde Betlehemin.*

*He tahtoivat nähdä lapsen sen
joka nyt on aikuinen.*

*Hän kerran ilona vanhempain
monet joulut yhdessä viettää sai.*

*Nyt vanhukset saapuvat lapsen luo.
Se heille joulun tuo.*

*Moni päivä apeen harmaa
nyt vaihtuu joulun kirkkauteen.
Elsa Tuokko*

palveluksen ja sen jälkeen kävimme tapaamassa tuttuja.

Iltapäivällä tuli hälyytys ja hämäläisen tultua joukkomme kuorma-autoilla siirrettiin Pyhäjärven Saaprun kylään.

Tapaninpäivän yönä hiihdimme Keljanmäelle.

Rauhallinen lepo ja jouluku oli päätynyt!

Muistojen jouluku, jota en unhoita.

Osastomme oli ErP 6 konekiväärikomppania I joukkueen 2:n puolijoukkue. Me olimme majoittuneita Pitkäsén taloon. Koko konekiväärikomppania oli Sakkolan miehiä.

Eero Kuisma

Talvipäivät ja ennen kaikkea talvillat maaseudun hiljaisuudessa, vuoden pimeimpään aikaan 1930-luvun alun pulavuosina, olivat nuorelle koululaiselle erittäin ikäviä. Koulusahan vierähti aamu- ja keskipäiväkin tuonne kahteen kolmeen saakka ihan mukavasti, ja vielä valoisa aikakin kotiaskareitten tai hiihtelyn parissa. Mutta ne pimeät illat... Tietysti ne olisi pitänyt viettää läksyjen parissa, etenkin kun aina oli sellaisia läksyjä, jotka piti opetella ulkoa sanasta sanaan.

Jostakin syystä läksyjen luku ei vain innostanut. Mieluimmin luki vaikka Käkisalmen Sanomia! Äiti ja isä löysivät kuitenkin aina jostain sellaisen keinon, joka auttoi ihmehen hyvin läksyjen luvun halukkuuteen. Sitä vastoin keinoja ei tarvittu uunien lämmittämiseen tai huolehtimaan siitä, että hellassa paloi pieni tuli äidin tarpeisiin. Samalla hella piti tuvan puolen tasaisen lämpimänä, joten ne olivat ihan mielekkäitä askareita. — Kun katseli liekkejä kipinäpellin läpi, näki siellä monenlaista elämää, joka oli koko ajan liikkeessä.

Hiihtäminen oli tietenkin varsinaisen ajankulu. Jos piti pelloilla olevat ladut kunnossa, niin hiihtäminen kävi hyvin päinsä myös kuutamolla, ja sehän olikin tietynlaista seikkailua. Lunta oli yleensä riittämiin niin Patamäen pelloilla kuin harjujen rinteilläkin. Sukset ja muutkin hiihtovälineet vain olivat varsin heikot. Tavallisesti puoliksi omatekoiset. Puoliksi tarkoittaa sitä, että etsittiin sopiva koivun runko, josta veistettiin ja höylättiin sopivan paksuista lautaa, tai sitten etsittiin valmista koivulautaa. Sen jälkeen etsittiin sellainen henkilö jolla oli aikaa ja taitoa loihdittaa hiihtokelpoiset sukset. Haaveenahan oli tietenkin saada oikeat ammattimiehen tekemät tai kaupasta ostetut sukset. Mutta eipähän vain saanut!

Sattui kuitenkin sillä lailla, että Joulu-ukko toi Yrjöveljelle kaupasta ostetut (aikamiehen) sukset. Joulupäivän aamuna isän ja äidin tehdesä lähtöä joulukirkkoon, pyytelin isoveljeäni mukaan. — Mentäisiin yhdessä hiihtämällä ja samalla voisit kokeilla uusia suksiasi!

Hän ei kuitenkaan ollut innostunut lähtemään. Kysäisin ohimennen, että saisinko minä vähän kokeilla niitä suksia? Ja samalla poistuen huoneesta.

Ne olivat tosi hienot sukset! Maa-lattu erivärisiä raitojakin. Arvelin ehdiväni laskea yhden mäen, sillä kirkkonmenojen alkuun oli vielä aikaa. — Hienojen suksien arvoisesti valitsin tietenkin mäenrinteistä suurimman!

Kun seuraavan kerran heräsin, niin oli vierähtänyt pari vuorokautta siitä kun mäen harjanteelta olin katsellut rotkoon. Nyt katselin sänkyni jalkopäässä olevaa ihmeellistä laitteistoa ja siinä roikkuvaa vasenta jalkaani. Salosen setä, kuten yleisesti tohtoriamme kutsuttiin, istui tuolilla vuoteeni vieressä. Hänellä tuntui olevan paljon asiaa, sillä hän puhui koko ajan ja kyseli kaikenlaista jostakin, josta en tiennyt yhtään mitään. Kun minä olin vaiti, tuijottaen tyhmannäköisenä tohtori-setää kysyi hän: — Tiedätkö kuka sinä olet? Sanoihan nimesi! — No tokihan sen tiesin. Ja kun sanoin, nousi Salosen setä ylös tuoliltaan, meni äidin ja isän luo. — Kaikki on hyvin, sanoi hän, kätteli ja lähti pois.

Samalla oven avauksella tuli iso-veli sisään — eikä sitten ollutkaan enään mikään hyvin. Juuri heränneenä olin vielä täysin tietämätön siitä, että mitä kaikkea olikaan tapahtunut? Nyt sain kuulla kaikki entisetkin pahat tekoni tämän uuden lisäksi. Vaikkei vielä minulle ollut selvinnyt mitä olikaan tapahtunut, silti pyytelin katuvaivana tapahtunutta.

ta anteeksi ja itkua tuhertaen koetin painua sängynpohjan läpi näkymättömiin. Äiti rauhoitteli iso-veljeä, huomauttaen moitteita varten ajan sopimattomaksi. Isä katsoi ajan sitävastoin sopivaksi tapauksien kulun selostamiseen.

Äiti ja isä olivat kirkossa katselleet ja ihmetelleet mihin minä olin jäänyt, kun ei näkynyt, mutta täyteen ahdestusta kirkkoväen joukosta pikkupojasta ei sopinut paljon näkyäkään. Kotiin tultuaan olikin asia unohtunut, kunnes iso-veli alkoi etsiä uusia suksiaan. Joku vahinko on nyt kyllä sattunut. Jokainen toi julki omat arvailunsa ja huolestuminen lisääntyi ajan kuluessa, kun ei mistään löytynyt, eikä kukaan ollut pientä kirkkoon lähtenyt nähty.

Noin yhdeksän tuntia joulukirkkoon lähdön jälkeen löytyi lumikinoksen sisältä mytty, joka tarkemman tutkimuksen jälkeen todettiin kadonneeksi pojaksi.

Lumikinoksesta löytyi myös katkennut suksi, joka oli aivan uusi ja katkennut sauva, mutta se oli vanha. Isä lähti hakemaan hevosta ja rekeä, sillä tajuton mäen uhri piti viedä to-

torin tarkastettavaksi.

Vaikka mäki oli maantien suuntaisen, oli iso mänty, joka sattui olemaan samalla ladulla laskijan kanssa, paikkannut laskijan tielle päin vain vajaat 10 metriä tiestä, mutta syrjäiseen paikkaan.

Kun isä, hevonen ja reki tulivat niin oli paikalle kertynyt avuliasta joukkoa auttamaan isää uhrin kantamisessa. — Jalka jäi kuului parkaisu! Ja nostajat totesivat vasemman jalkaterän kääntyneen nurin päin. Suksen ja sauvan lisäksi oli siis jalkakin poikki. Myöhemmin totesi tohtoriseta, että myös solisluu on poissa paikaltaan. Oli siinä kolaria kerrakseen.

Tohtori-sedällä oli ollut vaikeuksia lastoituksessa, koska jalka oli pahasti turvoksissa. Isältä sain lohduttavan selityksen, että kun turvotus laskee, niin lastoitus korjataan, mutta vedossa joutuu kyllä olemaan ehkä kolme kuukautta. Kotiväelle se aika on varmaankin ollut raskasta ja sitovaa. Ymmärsinköhän antaa yhtään kiitoksen sanaa?

Maaliskuun lopulla sain kokeilla liikkumista kainalosauvojen avulla,

mutta vain sisällä. Opettaja toi läksyjä ja kävi opettamassa ja kuulus-telemassa vaikeita asioita. Koulunkäyminen kotona tuntui kerrassaan hienolta, sillä kun ei ollut muuta tekemistä tai ei oikeastaan voinut mitään tehdä, niin läksyt tuli tehtyä ihan perusteellisesti, jopa niin, että opettajakin oli tyytyväinen.

Kun maa talven jäljiltä oli kuivunut niin pääsin ulos. Vieläkään ei jalka kestänyt ilman tukea epätasaista pihamaata, mutta sisällä sain kävellä ilman apuvälineitä. Kesäkuussa alkoi sitten varsinainen normaaliin kävelyyn opetteleminen. — Kävele suorana, äläkä onnu kuin mikäkin... Kyllä se pani opettelemaan. Ei silti, sen joulukirkkomatkan jälkeen en ole tarvinnut ilmapuntaria!

Niin se näyttää olevan, että tekojemme mukaan meille annetaan ja jokaisesta rikoksesta rangaistaan. Ikävintä siinä kuitenkin on se, että kun me teemme pahaa, joutuu niin moni viaton kärsimään.

Niin minunkin virheestäni.

Pentti Veikko

EDULLISESTI

- Kehystykset
- Taiteilijatarvikkeet
- Lahjatavarat
- Valokuvakehykset
- Kuvapalvelu
- Kamerat

Passikuvat HETI!

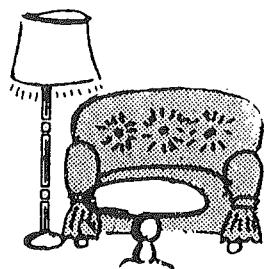
Ota osoitteeksi palveleva

KEHYS- JA LAHJAPISTE

T:mi Valio Rauhala

Puutarhakatu 23
TAMPERE

Puh. (931) 128 575

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi
☎ (941) 845 724

Hankasalmi

- Passikuvat heti — otamme myös valokopiot
- Nopea filminkehityspalvelu, jopa tunnissa
- Laaja tarvevalikoima: Kamerat, projektorit, filmit, kehykset
- Valokuvaaja tilattavissa eri tilaisuuksiin, studiokuvauksia

Lempäälän Kuva ja Tarvike

om. Tapio Kuisma, Sirvalahti P. 751 659

Koulu joulupuul joulun 1930

Katsaha nyt, ko tulluot nuo vanhat asjat nii mielle. Se o vissii, ko tuluo vanhaks ni miel männyöki, iha nelisteä, sin Haparaissii vähä vällii.

Kyl ne joulutki olliit nii toiselaisii sillo siel, etenki lapsen. Muistatha siekii ko käyttii rehnuttii alakouluu siel seuratalol? Sitko niitä ohjelmii pit alkoa harjoitella jo vaik kui aikasie syksyl. Se se vasta oljki tärkijä, ko pit ne hyväst osata sit. En tiije kui paljo muuta myö lie sil' aikoa opitukkoa?

Mut runot, näytelmät ja tonttuleikit pit osata ja kaik laulut viel peäl.

Muistat sie ko sit kotont vietii harmoat villapajiat ja sukat sin? Ne olliit iha koton keträtyst lampoavillast teyti.

Koulu puolest olliit ne punast tonttuhatut ja vyöt.

Hevospelillä sin ain pit männä, ko olj niitä tamineitaki vietävä ja pimiä iltasil ko takasii tultii. Ja luntaki

olj usjemmast jo moas rek'keliks ast.

Isät ja äitit istuit siel luoka peräpuolel. Joulupuul olj pant sin uuni-nurkkoa. Myö lapset istuttii pulpettilois ja siel iessäppäi sit pyörittii niitä tonttuleikkilöi. Kyl se olki totine paikka. Usjemmil ol uus hameki teht joulupuul. Hirvittiki välist nii jot, suttei männiet pisit housuu, ko oatel, jot koha nyt voa mänis kaik hyväst.

No, hyvästäh se kaik kuiteki ain män. Lustiiki siel ain olj ja sitko se tulj joulupukki ja soatii lahjoi. — A mie en oikei muista mitä myö soatii. Muistat sie?

Kyl meil olj nii hyvä opettaja — Leppäse Iita. Heäkii on jo olt kauva pois. Herra levos Heä varmast on.

Ain Heä meitä neuvo, jot eläkeä nii jot Taivoa-ovet teilki avahussiit kerra.

Siin se iltä män. Tulj kottii lähö aika. Sanottii: Hauskoa Jouluu! Opet-

tajal ja kaikil muil ihmisil... ja jorkahine ets niitä sukkijoa ja villapaitoi. Välist männiit sekasiiki, jot sit pit niitä käyvä vaihtelemaski joulu-al enne pyhii viel.

Yhe kerra miu toine sukkaiki hävis jot ei löytynt enneko kevväil, ko lumet sulliit, Korvenotkost. Mie viel, sitko kottii sielt joulupuult, ni mie kysyi äitilt: Mite se miult män? Se ohjelma siel?

Äit sano: Hyvästäh se muute män, mut mitä sie ain nyösit sitä Karvase Valtterii — siin tonttuleikis?

Hm... Muistat sie Valtter, NYÖ-SINK mie?

Voihä ollaki jot mie vällii nykäsi sinnuu hihast, ko sie meinasit ain pyörähteä veäreä päin! Meinink olj hyvä, ainaki sen mie tiijen!

HAUSKAA JOULUU — lähettää lapsuueaja joulupuul — nyt muistoissa vain: **Sanelma**

(Ruottunen — Myllymäki)

**Putkiliike
P Nuora Ky**

37560 KULJU

puh. 676 100

VEIKKO SOKURA

**Erikois-
hammasteknikko**

TAMPERE

Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 556 615

Hovinkylän voittoisa hiihtojoukkue v. 1938

Edessä vasemmalta: Väinö Paksu, Väinö Pekkanen ja Väinö Huuska. Takarivissä vasemmalta: Tuomas Jantunen, Olavi Hinkkanen, Jalmari Hinkkanen ja Lauri Hinkkanen. Tästä hiihtojoukkueesta kaatui jatkosodassa Lauri Hinkkanen, myös Väinö Pekkanen ja Väinö Huuska on kuolleet.

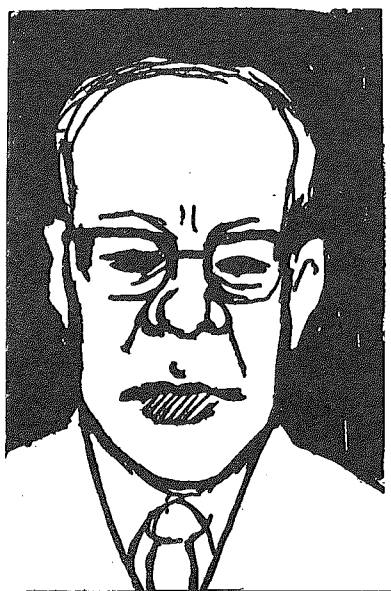
Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti 18. 9. 1988 Mikko Räikkönen Tampereen Tesomalla. Entinen kotipaikka Sakkolan Kiviniemi.

80 VUOTTA täytti 23. 7. 1988 sotilasmestari evp Eemil Lamppu Turussa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Rökkylä.

70 VUOTTA täytti 7. 10. 1988 Linda Ylösmäki os. Luostarinen Vammalassa. Entinen kotipaikka

TOIMITUKSEN UOLI

Aika rientää, vuodet vaihtuvat ja ikämme lisääntyy. . . Vaikka onkin kaksi kuukautta jouluihin niin tämä on tämän vuoden viimeinen pakina toimituksen tuolilta.

Jälleen on aika kiittää asiamiehiä, avustajia ja ystäviä. Kuluva vuosi on mennyt hyvin. Aineisto on riittänyt, tosin varasto on jälleen hyvin vähäinen ja siksi toivon ahkeruutta askar-

Sakkolan Ojaniemi. Hän on aikaisemmin toiminut noin 20 vuotta SUVANNON Seudun asiamiehenä.

70 VUOTTA täytti 14. 9. 1988 Anna Huuska Saarijärvellä. Hän on syntynyt Sakkolan Rökkylässä.

70 VUOTTA täytti 31. 7. 1988 Selma Korpelainen os. Kiiski Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti.

65 VUOTTA täytti 24. 10. 1988 Hilka Oksanen os. Nuora Saarijärvellä. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Petäjäjärvi.

60 VUOTTA täytti 6. 10. 1988 sionomi Tapio Kuoppo Sysmässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Vilakkala.

60 VUOTTA täytti 2. 9. 1988 Aare Pullinen Urjalassa. Hänen en-

teluun lehden hyväksi. Tilaukset ja kirjoitukset on välttämättömiä! Minusta ei kovin paljon enempää irti ole otettavissa.

Tietysti avustajamme myös ikääntyvät, muutama ahkera ihminen tuntuu väsähtäneen — toivottavasti nuorempi ikäluokka täyttää heidän paikkansa. Ei me vierasteta nuoremman polven työn tuloksia — vain politiikka jää sivuun — vaikka sitäkin on tarjolla olemassa.

Rautulaisten lehti kosii tositaroituksella metsäpirttiläisiä. . . Eikä meillä ole mitään pahaa ajatusta heidän yhteistoimintaansa vastaan.

Kyllä mekin toivomme metsäpirttiläisten puolelta yhteistoimintaa. Onhan meillä yhteistä touhua ollutkin. Moni metsäpirttiläinen on kirjoittanut lehtemme ja yksi ahkerista avustajista — Elsa Tuokko — Tauriainen — on isänsä puolelta metsäpirttiläinen. . . Myös toivon, että Eero Kuoppa innostuisi avustajaksemme, nyt kun on luovuttanut Kotokulmansa nuorempien hoitoon.

Aune Vallin nimellä postitetaan SUVANNON Seutu, mutta hänen Metsäpirtti -teoksensa ei ole sattunut eteeni missään vaiheessa. Ehkä hänen voisi hiukan meitä muistaa silloin

ainen kotikylänsä oli Sakkolan Rökkylä.

50 VUOTTA täytti 18. 10. 1988 Sisko Koivisto os. Kopperoinen Valkeakosken Metsäkansassa. Hänen lapsuuskoti sijaitsi Sakkolan Haparaissa.

Evakkotaival toi Siskon Lempään Kelhoon ja sittemmin avioliiton kautta naapurikunnan puolelle. Pitkän päivätyön hän on tehnyt terveydenhuollossa ja sen ohella toiminut ”sillanrakentajana” sukupolvien välillä, kasvattaen eteenpäin jo toista alenevaa polvea ja samalla kantanut huolta jo edesmenneestä polvesta.

50 VUOTTA täytti 27. 7. 1988 Aune Laakso os. Kemppi Punkalaitumella.

Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

tällöin.

Myös Kirvesmäen kyläseura -kerho tai millä nimellä kotiseutu-toimintaa harrastava kyläyhteisö tunnetaankin saa palstatilaa tarvittaessa.

Ja miksi minua kiinnostaa Metsäpirtti ja ennenkaikkea ”Kirvienmäki”? Sukuni äidin puolelta kuuluu Kirvesmäen Ukkosiin. Antti Pekanpoika Ukkonen tuli Maria Nuoralle aviomieheksi 1800-luvun puolivälissä. Hänen tyttärelleen Elisabet Ukkoselle jälleen Kirvesmäeltä mieheksi Heikki Jaakonpoika Ukkonen ja minun äiti oli tämän Heikin ja vaimonsa tytär. Kahden puolen Ukkonen!

Juuri tästä syystä toivon saavani lähempää kosketusta Kirvesmäen kyläläisiin ja yhtymän osoitteen. Toivon yhteistoimintaa!

Nykyinen metsäpirttiläisten tilausluku lähentelevät vasta 20 vuosikertaa. Lisäys olisi tarpeen.

Jos elonpäiviä riittää, ehkä joskus tulee mahdollisuus pistäytyä Metsäpirtin juhlassa? Toivon näin onnistavan. Tältä vuodelta päättyy pakinointi tähän. Toivottavasti tavataan ensi vuonna piristynein voimin!

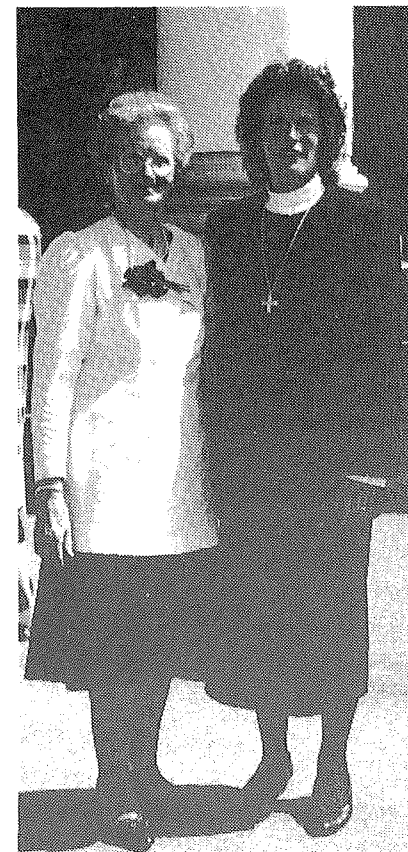
Hyvää Joulua ja Onnekasta Uutta Vuotta!

Yksin vietetty joulu

Jouluaatto oli odotuksia täynnä ja valmistelut oli hoidettu omaisten avustuksella. Katsoin huoneessani ympärilleni ja havaitsin, että joulukuusi kynttilöineen odotti vuoroaan saada käydä tuomaan joulu-iloa yksinäisen ihmisen jouluun.

Katsoin ikkunasta ulkopuolelle pihapiirissä joulu-aaton tunnelmia ja ilokseni havaitsin suuren varpusparven aloittamassa joulun viettoa Heikin minulle tuoman joululyhteen ympärillä.

Varpusille ja minulle tuli joulu, joulu oli sisällä sekä pihapiirissä.

Teologian kandidaatiksi valmistui 23. 5. 1988 Helsingin yliopistosta Katariina Wirta os. Keski-Korhonen. Hänet vihittiin papiksi 29. 5. 1988 Helsingin Tuomiokirkossa.

Katariina Wirran äiti on Maria Keski-Korhonen os. Kekki ja hän on kotoisin Sakkolan Pannusaarelta. Isä on Tauno Keski-Korhonen Nokialta.

Ilta hämärtyi ja alkoi siis tuntua joulu olevan yhä lähempänä linnuilla pihapuussani ja minulla sisällä — omaisten tuoma joulukuusi koristeltuna kynttilöineen, joululyhde ja monet jouluherkut sekä lukuisat joulutervehdykset.

Nyt kerron siitä, että mitä alkoi tapahtua neljän seinän sisällä:

Vuosikymmenien aikana elettyjen ja vietettyjen joulujen joukosta alkoi kerääntyä monia muistoja. Jo televisio ja radio-ohjelmat tarjosivat nähtävää ja kuultavaa. En voi unohtaa kirjallista puolta, joka tarjosi yksin vietetyn jouluun myös antimia.

Joulupäiviä oli monia, joten en nätti muistojen ja ajatusten parissa viettää aikaa.

Lapsuusjoulut runsaan sisarparven parissa palasivat monivaiheisina mieleen. Kierto- ja kansakouluvuodet, kylänlukuset, papin ja lukkarin edessä luetut läksyt. Kansakoulun kuusijuhla opettajineen, joululauluineen ja leikkeineen palautuivat mieleen.

Lisään tähän vielä muistot rippikoulusta. Jatkan luetteloa: Verrattain nuorena menin mukaan nuorisoseura- ja kerhotyöhön. Kuorossa lauloin ja näytelmissä touhuaminen kuului myös harrastuksiini.

Ei tämä juttuni ole koko elämäkertani, osittain vain, mutta nämä muistelut liittyvät myös yksinäisen ihmisen muistelmasarjaan, jotka rikastuttavat elämää.

Sanon tässä vain, että yksin vietet-

ty joulu on myös osa elämää, ei mielestäni ikävää jos osaamme sen rikastuttaa muistoin, muisteluilla ajatusten parissa. . . Muistoja on meillä jokaisella kun vain jaksamme ne poimia ajatuksiimme.

Palaan tässä vielä joulumuistoihin kodissani.

Kun aatto-ilta alkoi hämärtä, niin isäni kanto selässään suuren ruisolkikuvon tupaan (suoria olkia) levitti sen tuvan lattialle ja siinäpä alkoi lasten ilo talloa niitä olkia hienoksi. Ja lapset alkoivat myös leikkiä näiden olkien kanssa. Muistan kuinka ”Suutaria pistettiin”. ”Pistä sie, mie varjelen. . .” Myös naapurien lasten kanssa leikit luistivat.

Joulupukki kuului aattoilta. Pukin käynti oli lapsista tärkeää ja tämä joulupukin käynti yleistyi vain lisää myöhempänä aikana.

Pukki tavallisesti kehoitti lapsia laulamaan, ennen kuin antoi lahjapakettia. Lapset lauloivat posket pullollaan pukille saadakseen paketit.

Tämä on yksinäisen ihmisen muistelu yksin vietetystä joulusta. Jouluun liittyi vuosikymmenien joulujen muistelua. . .

En voi unohtaa joulukirkkomatkaa, joka aina tehtiin hevosella kulusten säestyksellä. Joulukirkkoon pääsivät perheestä myös lapset ja monesti heille jäi näistä kirkkomatkoista pysyvät muistot mieliin.

Joulu on suuri juhla, Vapahtajan syntymäpäivä.

Muistojen sarjaan liitämme myös tämän joulupäivän vuonna 1988.

Helmi Uosukainen

SAKKOLAN SOTAINVALIDIT JA -VETERAANIT sekä SAKKOLAN KIRKONKYLÄN NUORISOSEURA järjestävät

iloisen pikkujoulun

UKK-instituutissa Kaupinpuistokatu 1 TAMPEREELLA 17. 12. 1988 alkaen klo 12.30. Tilaisuus aloitetaan pikkujoululounaalla.

TERVETULOJA JOUKOLLA!

KUOLLEITA

Lempi Helena Hännikäinen os. Pitkänen syntyi 26. 9. 1908 Sakkolassa, kuoli 15. 10. 1988 Tampereella.

Entinen kotikylä Sakkolan Lupra ja viimeinen kotipaikka Tampere.

Siunaus toimitettu Messukylän kirkossa Tampereella 29. 10. 1988, jonka jälkeen muistotilaisuus Kaukajärven seurakuntakodissa.

Maija Pauni os. Kelo syntyi 29. 3. 1918 Sakkolassa, kuoli 14. 10. 1988 TAYKS.

Entinen kotikylä Sakkolan Karhola ja viimeinen kotipaikka Pirkkalan Koiso.

Siunaus toimitettu Pirkkalan kirkossa 29. 10. 1988, jonka jälkeen muistotilaisuus Kirkkoveräjän seurakuntakodissa.

Rataesimies Aatami Aleksanteri Vuottilainen syntyi 7. 3. 1895 Vpl Pyhäjärvellä, kuoli 11. 10. 1988 Tampereella. Siunaustilaisuus Nokian kirkossa oli 29. 10. 1988 ja haudattiin sukhautaan Nokialla.

Hän oli vapaussodan veteraani.

Varsinaisen elämäntyönsä hän suoritti VR:n palveluksessa. Ennen talvisotaa hän toimi rataesimiehenä Sakkolassa ja sen jälkeen komennuksella muun muassa jatkosodan aikana Äänislinnassa. Rauhan tultua hänen viimeinen työpaikkansa oli Karjaalla, josta siirtyi eläkkeelle.

Hänen entinen asuinpaikkansa Sakkolassa oli Haitermaa.

Raimo Silvasti syntyi 16. 9. 1936 Sakkolassa, kuoli 3. 10. 1988 Tampereella.

Kotikylä Sakkolassa Haitermaa.

Eka Karppanen

Nuorukaishen KNUT POSSEN jäljillä

Visuaalinen
viipurilais-
muistelmisto
— juuret
Suvannon
Sakkolassa

OVH.
75,-

Käteismyynnissä Tampereen seudulla
Osuuspankki, Kulju (Esko Kallonen)

Tilaten Karjalan Kirjapaino Oy

Oksasenkatu 8, PL 4

53101 LAPPEENRANTA, puh. 953-11700

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh. 932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Loponen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

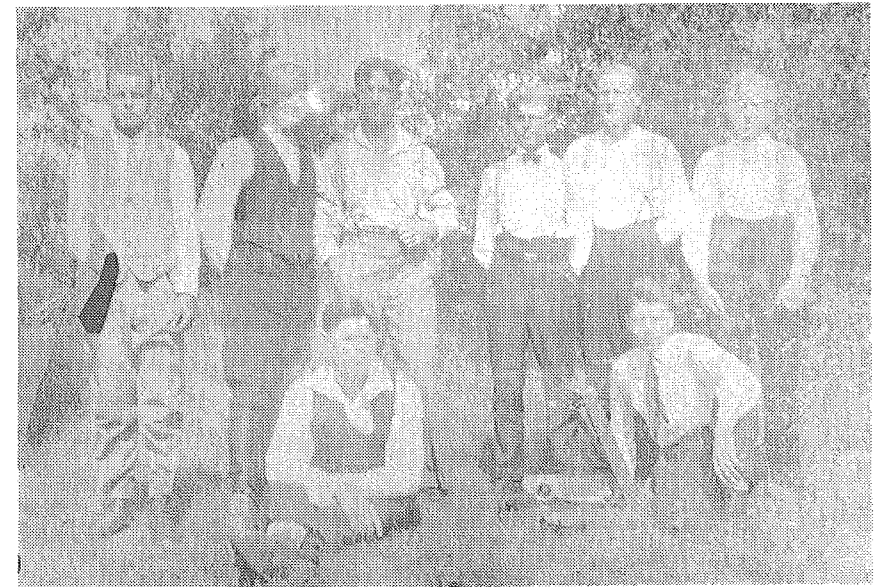
Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Haparaisten kylän ukkoja 1920-luvun alussa. Maalari Virkki, (Tahvo) Hynnä, Aapro, Koirasen Matti, takana Aijön Juho, Ruottusen Aapro, Lankisen Heikki ja viimeisenä Meskasen Eljas.

Miehiä 1930-luvulla Haparaissa. Vasemmalta Rattaan Väinö, Ruottusen Aarne, Kermisen Toivo, Kermisen Uuno, Ruottusen Jooseppi, Loposen Einari ja istumassa Aijön Viljo ja Meskasen Ape, viimeisestä en ole varma. Kuvat lähetti Viljo Aijö.

Tässä kuvassa on Maria ja Tahvo Käppi ja heidän "pesueensa": Vasemmalta luettuna: Jenny, Asta, Vee-ra, Laura, Esko, Leo ja Pekka. Kuvasta puuttuvat Vilho ja Helvi. Pauli oli kuvaa otettaessa jo kuollut. Kuvan omistaa Laura Niinilampi.

Oikeat lumilinnajuhlat

On se kumma, kun vanhat tapahtumat muistaa ja ne tulevat silmien eteen kuin eilen nähtynä. Niinkuin tämäkin tapahtuma, josta on kulu-
nut jo yli viisikymmentä vuotta. Sil-
loin elettiin maaliskuun puoliväliä ja
oli satanut lunta melkein vaaksan
verran sekä päivällä nuoskakeli. Mei-
tä poikia oli lumisotasilla iso jouk-
ko ja oli joku tyttökin mukana. Kun
aikamme heiteltiin lumipalloja niin
joku ehdotti, että tehään oikein iso
lumilinna!

Heti alettiin kieritellä lumipalloja,
joista toiset tekivät seinää. Eihän yh-
tenä iltana linnaa saatu valmiiksi,
mutta päätettiin jatkaa rakentamis-
ta huomenna.

Mutta yöllä tulikin pakkaneen jo-
ka kovetti lumen, eikä palloa saanut
kokoon, mutta huomattiin, että lapi-
olla sai tehtyä lumikuutioita josta sai
nopeasti tehtyä seinää. Seinistä pää-
tettiin rakentaa korkeat. Ainakin
kaksimetriset, joka korkeus jo oli
työtä vaikeuttamassa. Kun seinät val-
mistuivat niin päätettiin laittaa vielä
kattokin rakennukseen. Teuvo sai lu-

van ottaa pinomaalta muutaman lep-
pärangan ja "korpulin", joiden pääl-
le laitettiin lumesta leikatut levyt ja
irtolunta vielä päälle. Lumilinna oli
komea, että koko lapsijoukko sopi si-
sälle ja siellä lämpesi niin, että oikein
höyry nousi!

Aikamme nahisteltuamme ja lei-
kittyämme joku keksi, että pietään
oikei LUMILINNAJUHLAT! Käs-
ketään kaikki äidit ja isät juhlaan se-
kä määrätään sisäänpääsymaksu!

Suunniteltiin juhlaohjelma ja
muut tehtävät: Teuvosta tuli lipun-
myyjä ja ovimies. Heimo pitää ter-
vehdyspuheen. Eero lausuu runon.
Erkin piti soittaa viulusoolo, mutta
hän epäili, ettei viulu pysy "temmin-
kissä" talvisäässä — niin he laulavat
yhdessä siskonsa Kyllikin kanssa. Ar-
vi esittää taikatemppuja. Oli ohjel-
massa myös yhteislaulukin. Ja Erki
esittää vielä runonsa, joka oli ol-
lut lehdessäkin! Runon nimi oli:
"Mitäs siinä töllystelet, hi, hi, hii."

Minä en ollut tässä ohjelmasta
päättäneessä kokouksessa mukana ja
siksi minulle ei tullut mitään ohjel-

maakaan... Eero sanoi kumminkin
jot: "Jos se Aku suuttuu, ni heä voip
hajottoa koko meijä linna?! Ko ei
soat mitteä ohjelmoa. Tehhää Akust
järjestysmies ja Oskarist humalikas!

Nyt lähti sana matkaan kylää kier-
tämään ja laitettiin yksi ilmoituskin
puhelintolppaan: LUMILINNA-
JUHLAT ON SAUNAMÄEN
PÄÄLLÄ ENSI PYHÄILTANA
KELLO 6. Tervetuloa!

Viimein tuli sekin pyhä ja me jän-
nättiin, että tuleeko ketään? Oikein
arvovaltaista yleisöä jonossa!

Tuli Postitalon Amalia tyttäri-
neen, Matin Väinö emäntineen, Hinkkasen
Helena, Alperti Maikki, Paulu Jus-
si. He istuivat etupenkissä. Nuorem-
mat, niinku Helmi (Amalian tyttö),
Veera ja mukana poikiakin istuivat
peräpenkissä. Ajatellan nyt vaikka
Henttosen Uunoa, hän tuli Heikki-
lästä asti meijän juhliin! He Mikke-
lin Reinon kanssa elivät hengessä mu-
kana näissä juhlissa.

Heillä ei tuntunut olevan ohjel-
masta tuntemusta, he elivät ko-
"Minttu ja Ville", nauroivat kikattiit
vaan. Amalia vilkaisi heitä olkapään-
sä yli, mutta eihän se auttanut kun
vähän aikaa. Taas supina kuului.
Mutta ei minun järjestysmiehen ohjel-

Sakkolan Vilakkalan koulupiirin asukkaat yhteisessä valokuvassa 1960-luvulla Orivedellä. Keskellä pieni tyttö sylissään on opettajat Anni ja Veikko Lehtonen.

lut syytä puuttua asiaan. Eihän se
mitään haitannut!

Kysyin ohjelman välillä Teuvolta,
että saatiinko paljon rahaa? "En ole
laskenut summaa, mutta koita kuin-
ka on pussi painava." Teuvolla oli ra-
hat sellaisessa tupakkapussissa, joka
oli komea pussi ja saatu lahjaksi
omia rahojaan varten.

Lumilinnajuhlat päättyivät yhteis-
lauluun: "Koti kontion on tuolla..."

Silti ei kaikilla ollut kiire lähteä ko-
tiinsa. Sillä Uuno tahtoi välttämättä
auttaa meitä penkkien pois kantami-
sessa. Ne oli lainattu Arvin ja Eeron
kotiväeltä. Eikä Reinokaan lähtenyt
kotiin, vaikka asuttiin aivan
naapureina...

Näillä naapureilla kävi monen vai-
heen jälkeen niin, että kun rupesivat
syömään niin kummankin jalat oli-
vat pöydän alla samalla "vittimel-
lä"!!

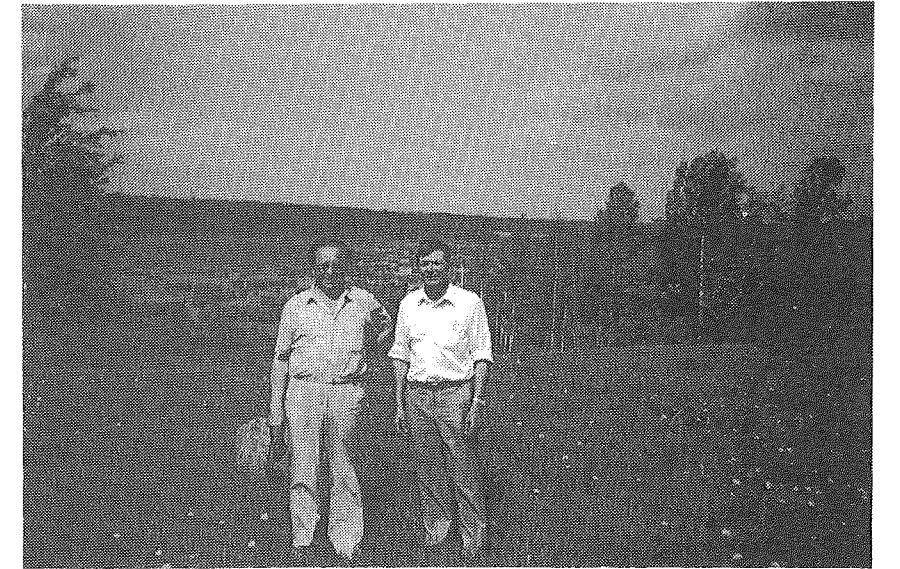
Aikanaan keväällä lumet sulivat ja
pellot paljastuivat. Kun Albertti kä-
veli pellollaan katsellen maan kuivu-
mista, niin hän huomasi siellä muu-
taman rangan ja korpulin, otti ne
kainalonsa ja kantoi pois. Ihmetteli,
että mistä ne olivat sinne joutuneet?
Ei muistanut siinä paikassa ollutta
meille niin tärkeää lumilinnaa ja
lumilinnajuhlia...

Me lapset kävimme sillä paikalla
leikkimässä ja muistelemässä lumi-
linnaa. Me päätettiin, että "tehään
viel suuremp linna ja pietää viel suu-
remmat juhlat..."

Juhlien pito vain siirtyi ja siirtyi,
me kasvoimme nuorukaisiksi ja sit-
ten tuli toinen maailmansotakin vä-
liin ja väki hajaantui ympäri Suomea
ja me pojatkin olimme kaukana toi-
sistaan, mutta kipinä oli jäänyt ky-
temään mieliin.

Vai oliko se sama kipinä, mutta
50—60-luvun vaihteessa näitä samo-
ja poikia oli vanhemman väen mu-
kana touhuamassa kyläjuhlia.

Kutsuttuna oli Vilakkalan koulu-
piiri ja paikka Oriveden opisto Ori-
vedellä. Juhlat pidettiin kesäkuussa.
Nyt ei riittänyt yksi ilmoitus puhelin-
pylväässä. Piti saada tieto perille hen-

Kesäinen valokuva siitä paikasta jossa aikoinaan kertomuksessa selostettu Lumilinna pystytettiin. Takana on Heinälampi ja Heikkilä hämmöttää oikealla. Kuvassa silloisen lumilinnajuhlan tervehdyspuheen lausuja Heimo ja järjestysmies Aku. Aikaa on lumilinnan rakentamisesta kulunut jo yli 50 vuotta.

kilökohtaisesti.

Jälleen oli aihetta jännäämiseen:
— Tuleeko ketään? Onko kutsu saa-
vuttanut kaikkia? Onko kiinnostus-
ta kokoontua näin monen vuoden
jälkeen?

Väkeä tuli niin paljon, ettei kou-
lupiirissä luullut niin paljon koskaan
olleenkaan asukkaita! Oli Amalia
tyttäri-
neen samoin Veera, "tupla-Vis-
kari". Oli paljon outoja nimiä mut-
ta tuttuja ihmisiä!

Jos olisi otettu kolikko pääsymak-
suna, niin ei ne olisi sopineet Teuvon
pussiin! (Pääsymaksua ei ollut). Tä-
mä tilaisuus lujitti yhteenkuuluvuut-
ta ja päätettiin jatkaa kokoontumi-
sia, ja on kokoonnuttu ja kokoonnu-
taan edelleenkin muutaman vuoden
välein eri paikkakunnilla, mutta ylei-

sön sukujuuret on samat ja osallis-
tajat runsaslukuiset.

Nyt on jälleen muotia perustaa ky-
lätoimikuntia ja järjestää kokoontu-
misia, mutta me ehkä olimme poika-
joukon ensimmäisiä puuhamiehiä?

Saanan lisätä, että silloiset lumilin-
najuhlien järjestäjät, tytöt ja pojat,
ovat kaikki uusilla kotipaikkakunnil-
laan monissa yhteiskunnallisissa
luottamustehtävissä. On kaupungin-
ja kunnanvaltuutettuja, on puheen-
johtajaa, lautakunnan jäsenyyksiä,
opettajia... Sanotaan, että nuorena
on vitsa väännettävä, näihän se
on...

Tällaista muistui mieleen kun näin
lasten pyörittävän lumipalloja maa-
listuussa.

Järjestysmies

JOKAISELLE
SUVANNON SEUDUN YSTÄVÄLLE
HYVÄÄ JOULUA JA
ONNEKASTA UUTTA VUOTTA
Parhain kiitokseni
vuoden 1988 yhteistoiminnoista

Muistoja siirtolaisperheen elämästä

Kun marraskuun viimeisen päivän edeltävänä iltana 1939 painauduimme yöpuulle Metsäpirtin Raajussa oman kodin tuttuun, turvalliseen suojaan, ei meillä ollut tietoa siitä, että yö olisi viimeinen tässä paikassa. Ei ollut myöskään tietoa siitä, että yö olisi viimeinen tässä paikassa. Ei ollut myöskään tietoa siitä, että seuraavana vuonna saisimme olla taas yhdessä.

Talvisota alkoi 30. 11. 1939 aikaisin aamulla tykistötulella. Mäenrinneeseen, pihapiiriin tuli vihollisen rautaa ja talo tärisi. Tämä aiheutti sen, etteivät entiset lähtösuunnitelmat enää toimineet. Evästä sotaa pakkoon matkalle oli paistettu jo pitkin syksyä, mutta se oli aina syöty, kun sotaa ei tullut. Nyt sodan alettua karmealla tavalla, lähdimme ilman evästä ja osa ilman rahaakin. Tämä lieinee osaksi johtunut siitäkin, ettei lähtöä suunniteltu lopulliseksi, vaan oli aikomus palata takaisin.

Perheemme Raajussa oli viisihenkinen. Vanhemmat olivat ylittäneet keski-ikä. Arvi-veli oli kymmenen vuotta täyttänyt ja me Aune-siskon kanssa olimme parhaassa nuoruusiässä, alle kahdenkymmenen. Kaikki olimme terveitä ja hyvässä kunnossa.

Talvisodan aamuna lähdimme maan täristessä jalkojen alla sotaa pakoon. Ainoastaan isä jäi kotiin. Lehmät oli aamulla ruokittu ja lypsetty. Ne jäivät navettaan. Pakomat-

kan suuntana oli Sakkolaan menevä tie ja Kiviniemen silta, josta pääsi Vuoksen yli toiselle puolelle. Kiviniemeen oli matkaa useampi peninkulma. Minä olin iltahämärissä Kiviniemen sillan vierellä ja katselin lukuisien sillan ylittäjien joukosta oman perheeni jäseniä. Polkupyörällä matkaa tehdessäni olin joutunut erilleen kotiperheestäni. Minulla ei ollut rahaa eikä evästä, enkä ollut syönyt koko matkan aikana.

Omaisiani en tavannut, mutta liityin oman kyläni ihmisten joukkoon heidän ylittäessään Kiviniemen sillan. Raajun kyläläisten kanssa kuljin viikon päivät. Räisälän Myllypellolla meidät pantiin härkävaunuun ja 6 päivänä joulukuuta hajaannuimme Minkiön asemalla Hämeessä. Silloin jäin täysin yksinäni tuntemattomien joukkoon. En tiennyt mitään lähiomaisistani. Niin kului aika ja tuli jouluku. Ympäristönä oli suuri maalais-talo ja siellä oli muitakin siirtolaisia. Ihmeellistä oli, etten tuntenut suurta turvattomuutta näissä oloissa. Selityksenä tähän lieinee nuoren ihmisen elinvoimaisuus sekä Jumalaan turvaaminen, johon jo nuorena toutin.

Isä lähti Raajusta talvisodan toisenä päivänä. Hän näki Vaskelan Raajun kansakoulun palavan. Hänen matkatessaan pyörällä kohti Kiviniemeä alkoi vihollisen ammunta kuulua vierestä, eikä takaapäin. Hän oli silloin koventanut vauhtia päästäk-

seen nopeasti pois sodan jaloista. Isä, Arvi-veljeni ja äiti tapasivat toisensa evakkomatallaan Pyhäjärvellä. Sieltä he jatkoivat matkaa päätyen Rantasalmelle, Savoon. Viettivät talvisodan karua joulua kolmestaan, sisareni ja minun ollessa tietymättömissä. Sisareni oli sukulaisten lehmien mukana kulkiessaan lopuksi päätynyt ruotsinkieliselle Pohjanmaalle. Tapasimme toisemme vasta seuraavan vuoden alkupuolella siirtoväen etsintätoimien avulla. Rantasalmen Parkunmäellä asuimme koko perhe muutaman kuukauden ja muutimme sieltä Nurmijärvelle keväällä 1940, isän sisaren ja hänen opettajamiehensä hyvään hoivaan Nukarin koululle.

Siirtoväen asutuksen tullessa ajan-kohtaiseksi perheellemme osoitettiin maatila Jalasjärveltä. Harkinnan jälkeen otimme maatilasta omistukseemme ja muutimme tänne helluntaiaattona 1941. Tuntui ihanalta monien tilapäisten majoituspaikkojen jälkeen päästä vakituiseen asuinpaikkaan Jalasjärvelle. Saimme ostaa valmiin talon ja talousrakennukset, joten sekin helpotti asumista. Tärkeimmät talous- ja vaatetavarat oli saatu haalituksi osittain Siirtoväen Huollon ja osittain ystävällisten sukulaisten toimesta. Talvisodan alkaessa ei omaisuutta tullut juuri nimeksikään mukaan. "Vierivä kivi" sammaloituu kuitenkin sen verran, että Rantasalmelta lähtiessämme maaliskuun rauhanteon jälkeen, perheemme jäsenillä jokaisella oli käsissään kantamus tavaraa. Vieläpä oli Metsäpirtin poika, nykyinen päätoimittaja Eero Kuoppa auttamassa kantamisessa. Tulkoon mainituksi, että Nurmijärveltä Jalasjärvelle lähtiessä meillä oli jo pieni autokuormallinen tavaraita.

Tutustuminen uuteen kotiseutuun Jalasjärveen ei tuntunut vaikealta, sillä ihmiset täällä olivat ystävällisiä ja avuliaita. Tutustumista helpotti

Laatokan—Äänisen risteily

Kauan odotettu risteily Laatokalle oli avautunut. Kiinnostus risteilylle oli niin suuri, että matka myytiin saman päivän aikana loppuun. Myös suuri joukko asiasta kiinnostuneita jäi jonotuslistoille.

Ensimmäinen turistimatka alkoi Laatokalle ja Ääniselle maanantaina 4. 7. Matkasimme bussilla Lappeenrannasta heinäkuuisena kesäaamuna Nuijamaan raja-aseman kautta Saimaan kanavan läheisyydessä Viipuriin ja edelleen Leningradin Nevan jokisatamaan. Siellä oli odottamassa uusi jokilaiva Sergei Kirov. Vuosittain DDR:ssä rakennetun aluksen pituus oli runsaat 129 metriä, matkustajapaikkoja löytyi 332 sekä miehistöä 98 henkilöä.

Meidät johdateltiin siisteihin, hyvin ilmastoituihin kahden hengen hytteihin, joissa kuuma kesäpäivä muuttui raikkaan viileäksi.

Nevaa pitkin Laatokalle

Nevan 74 kilometrin pituinen joki on ollut jo ennen vanhaan tärkeä kulkuväylä Laatokan ja Suomenlahden välillä. Leningradin laitamalta olevasta jokisatamasta oli vielä laivamatkaa Laatokalle 51 kilometriä.

myös entisten Raajun kyläläisten sijoittuminen osaksi samoille maiseille. Jalmari Lampun perhe Raajusta halusi tulla luoksemme asumaan. Ehkä hänen asumisvalintaansa vaikutti pitkäaikainen puhujatoveruus isän kanssa. Tilanahtaus oli suuri, kun samojen kattojen alla asui toistakymmentä henkilöä, heistä kaksi vanhusta. Jatkosodan rauhan jälkeen Lamput muuttivat omaan taloon 1946.

Elämän virta on kulkenut eteenpäin. Perheemme Jalasjärvelle tulo on kulunut yli 45 vuotta. Vanhempani ovat siirtyneet ajan piiristä pois.

Kello 19 paikallista aikaa Sergei Kirov irtaantui laiturista, historiallinen laivamatka oli alkamassa. Keula suuntautui yläjuoksua kohti. Seisoin yläkannella katselemassa lähtötouhua. Nojasin laivan kaiteeseen, samassa leppäkerttu lensi kädelleni, "toivottaen hyvää matkaa". Taivaalla leijaili mustia pilviä. Ukkonen jyrähteli taustalla sekä salamat välähtelivät. Venäläinen sotaharmaa vartioalus oli tullut vastapäähän toiselle rannalle. Joen rantamaisemat lipuivat ohitse, vieri vieressä sijaitsevat venevajat olivat päässeet jo ränsistymään. Muutaman sadan metrin leveä Neva juokutti vettä Laatokasta alas Suomenlahteen. Pohjoisranta oli harvemmin asuttua, lehtimetsäistä seutua ja taloja siellä täällä. Iltanuotiot leimusivat, kansa vietti rantaelämää uiden ja onkien.

Matkustimme Inkerinmaan halki. Jo 1600-luvulla oli tuhansia suomalaisia muuttanut silloiseen Ruotsille kuuluvaan maahan. Stolbovan rauhassa 1617 Ruotsi sai itselleen Inkerinmaan ja Käkisalmen läänin.

Nyt liikenne Nevalla oli vilkasta, oli hinaajia, rahtialuksia ja matkustajalaivoja, joista osa tuli vastaamme, kulkien Leningradin suuntaan sekä jotkut ohitimme matkalla.

Arvi-veljeni on myös kuollut. Omasa perheessään ovat kaksi poikaani kasvaneet aikuisiksi Jalasjärvellä. Sama talo johon tulimme 1941 on yhä kotimme. Talo on vanha, ehkä 1800-luvulta peräisin ja korjattuna, sekä osaksi laajennettuna hyvin toimiva.

Yhä kuuluu karjalainen murre kodissamme niinkuin menneen sukupolven aikana, ja vanhat perinteet ja muistot ovat usein puheenaiheina. Sama on myöskin turva: Ikiaikojen Jumala, johon vanhempani niin vakaasti luottivat vaikeissa elämäntilanteissa sekä ilon hetkinä.

Elsa Tuokko

Tuloillallinen oli katettu 3. kannen, laivan peräosan ravintolaan. Runsaat kolmesataa matkustajaa, eri puolilta Suomesta saapuneita, oli jaettu kahteen ryhmään. Meidät oli sijoitettu toiseen ryhmään. Naishovimestarin opastuksella saimme paikkamme illallispöydässä. Menu, jossa oli vaihtoehtoisia ruokalajeja oli kirjoitettu Suomen kielellä. Viehättävät, kauniit nuoret venäläiset neitokset toimivat tarjoilijoina kahden miespuolisen kanssa. Naiset olivat puettuina siniseen asuun, sininen suikka kampaukseen sievästi asetettuna, miehet olivat pukeutuneet perinteelliseen mustaan tarjoiluasuun. Ystävällinen henkilökunta opetti vaikeaa Suomen kieltä työssään. Kylläpä herkullinen venäläinen ruoka maistuikin. Suomen markka oli ainoa valuutta, joka aluksella kelpasi maksuvälineeksi.

Ilta hämärtyi. Ohitimme neljän tunnin matkan jälkeen Pähkinälinnan, joka sijaitsi etelärannalla Nevan suussa. Novgorodilaiset perustivat rajalinnoituksen kaupungiksi vuonna 1323. Samana vuonna solmittiin Pähkinäsaaren rauha Ruotsin ja Novgorodilaisten välille. Ruotsi sai Karjalan läntiset ja Venäläiset sen itäiset osat. Ruotsalaiset isännöivät kaupungissa 1512—1702 ja saksalaiset myöhemmin jatkosodan aikana.

Lapsuuteni Laatokalla

Laatokan rannaton ulappa avautui. Saavuimme Laatokalle, laiva suuntasi keulansa pohjoista kohti. Laatokan pituus on Pähkinälinnasta Kirjavanlahteen 207 km ja leveyttä on Euroopan suuremmalla järvelä 130 km. Etelä-osa on matalaa, saaretonta ja aavaa ulappaa.

Pienikokoiset Laatokan lokit seurasivat alustamme, ensin lentäen laivan sivuilla, etsien saalistaan, vauhdin kiihtyessä lokit siirtyivät tutki-

Suvannon Seudun lukijoille
toivotamme

*Rauhallista Joulua ja
menestyksellistä Uutta Vuotta*

PÄRSSISEN KONEPAJA

maan potkurien aiheuttamia pyörteitä. Lämmin kesäviire hiveli meitä helästi, pinta oli lähes tyyni. Lähes viidenkymmenen vuoden jälkeen lapsuuden Laatokan näkeminen nostatti esiin herkan tunteen, katsellessani ihastuneena mahtavaa ulappaa. Ilta pimeni yöksi. Erään tamperelaisen pariskunnan kanssa katsoimme Kannaksen rantoja, jotka peittyivät pimeyteen, vain majakat vilkuttivat keltaisia valoja. Mieleepi muistui majakka-alus Taipaleenluoto, olisikohan se vielä asemapaikoillaan. Olin kesällä 1939 nähnyt aluksen ankkurissa Sortanlahden satamalahdessa. Laiva jäi 1944 venäläisille edelleen liikenteen opastamiseksi.

Sinne pimeyteen jäivät Miikkulaisen ranta ja Ylämatalan seutu, jossa suomalaiset kalastajat kävivät rajan takana kalastamassa. Neuvostoliitto oli alueen vuokrannut suomalaisille 1930-luvulla. Tarton rauhassa 1920 oli sovittu Neuvostoliiton ja Suomen valtioiden välillä raja kulkemaan Karjalan Kannaksella Tapparin kohdalta Rajajoelle Suomenlahdelle. Rajapitäjään Metsäpirttiin kuului silloin Laatokan rannikko Tapparin rajavartioasema, Saaroisten kalastus-satama, joka toimi myös hätäsatamana, Saunaniemen merivartioasema, Igoikkaniemi, Taipaleenjoen suu, jossa oli jo 1600-luvulla vanha kaupapapaikka Taipaleen kylä. Talvisodassa kuuluisuutta saavuttaneet taistelupaikat Taipale, Terenttilä, Kirvesmäki jäivät vasemmalle.

Terenttilän kansakoulussa olin aloittanut yläkoulun opinnot.

Sitten seurasi Sakkolan pitäjän rannikko Korvenkylä, Järisevänniemi, jossa sijaitti talvisodan kovia ko-kenut linnake, sekä Lohijoki.

Pyhäjärven pitäjän rantaseudut Ylläppään niemi, Vernittsa, Sortanlahden satama, edustalla Konevitsan luostarisaari, ja Rantakylä.

Heräsin seuraavana aamuna neljän tienoilla, päivä oli valkenemassa. Hytin ikkunasta vilkaistuani, huomasin horisontissa saaren hämmöttävän — jospa se olisi Konevitsa? Puettuani

riensin nopeasti yläkannelle katso-maan kaukaista saarta. Hetken kuluttua saapui sinne myös eräs rouva saarta tutkimaan — olisikohan se Konevitsa? Hän riensi laivan ohjaamoon kysymään perämieheltä saaren nimeä. Harmiksemme se ei ollut Konevitsa, jonka olimme jo aikoja sitten ohittaneet, nyt olemme Vossinan saaren kohdalla.

Saarella oli sijainnut ennen sotia Jumalanäidin Tihvinäläisen ikonin muistoksi rakennettu vuosisadan vaihteessa punatiilinen kirkko. Skitassa toimi alkuvuosina kymmenkunta munkkia, jotka vähenivät vuosien kuluessa isäntämunkkiin sekä tilanhoitajan ja karjanhoitajan perheineen asuessa enää saarella. Sen länsiosassa turvautuivat Laatokan kalastajat tukikohtaansa. Lähettyviltä sai hyvin Laatokan kiitolohta, nieriää ja syvän veden siikaa eli ”valantasiikaa”. Vossinansaaresta länteen sijaitsee Heinäsaaren saari ja edelleen Lumivaaran rannikkoa, jonka Kumolan ja Kesvalahden rantakylissä ovat

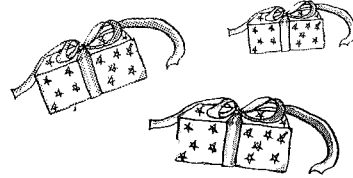
isovanhempani syntyneet. Äitini isä ja äiti olivat kotoisin Jaakkimasta, johon Lumivaarakin silloin vielä kuului. Kojon ja Tattarin suvut olivat asuneet niillä seuduilla vuosisatoja.

Olimme myös sivuuttaneet Käksälän kaupungin ja kauempana olivat Kurkijoen lahdet ja lukuisat saaret.

Toivoin niin hartaasti, että olisin saanut nähdä syntymäpaikkani Järisevän ja myös Konevitsan, jossa olimme asuneet ja lähdimme sitten evakkoon pois sodan jaloista. Näkemättä ne rannat jäivät — ehkäpä vielä joskus...

Aamuvarhaisella saavuimme Valamoon. Matkalla olimme ohittaneet Mökerikön ja Hanhipaaden saaret.

Jatkuu

Muistelmia

Mie muistan yhe joulun, en ollut vielä koulu’ikkäinäkään, ku ol sel-lanen lämmi joulukuu, jot järvikii ol iha sula.

Virkilaiva tul hakemaa, ei se muuta ennää kulgent, teki vaan kirkkokyyvin. Mie muistan ko mummo sano: ”Pittää käyvä aikasee nukku-maa. Jouluaamun laiva tulloo varrai meitä viemää. Ei siin olt aattoiltan lahjoi, ei pukkii, eikä paljo herkkuja. Isä ol viikol ostant PAATAKKAA Osuuskaupast, äiti ol paistant puolpielaita ja piirakkoi. Lihhaa ol potis paistumas uunis, sellases kyyröläises kupis.

Sit myö syöttii piirakkoi, lihhaa ja päälisiks pielait ja paatakat (siirapi). Käyttii saunas ja mäntii nukku-maa, mut mummo laitto jo illalla kengät jalkaa ja vaatteet päälle, jot parempi kerkiää aamulla lähtemää.

Aamulla hyvi aikasee tul laiva Vih-tova rykkii. Pien aallokko käi, laiva heilu!

Aikannaa kirkkoo kerittii. Virkirannast käveltii kirkkoo. Kaunis Sakkolan kirkko ol täyvässä loistossaan ja lämmin. Siellä saarnasi rovasti Sonny.

Kirkonmenojen jälkeen lähettii kotimatalle. Virkirannassa ootettii taas laivaa. Ko vei ensi toise kyllöisii Hiekkarantaa ja sitte vasta otti meijät ja vei Riiskaan.

Meist lapsist olki mukavaa ja metkaa sellane kulkemine.

Ei olt autoist tietookaa, ei juuri junistakkaa, lentokonneista puhumatkaa. Ne oli yliluonnollisia siihen aikaan.

Mutta kottiin päästyä maistu hyväst taas paatakat ja puolpielai (set-suuri).

Sirkka-Liisa Lehtinen

Mikko ja Loviisa Revon sukua koolla

Oli sunnuntai 14. 8. -88. Kello lähenteli 12:sta. Jo alkoi olla kuhinaa uuden OP-Centerin edustalla Lem-päälässä. Emma Koiranen oli vuoro-staan järjestänyt sukulaistapaamiselle otolliset olosuhteet. Tyttäret per-heineen tietysti autoivat järjestelyis-sä.

Päivä oli sateinen, mutta eipä siitä ollut haittaa. Op-Centerin valoisa ja tilava aula oli kuin tätä varten luotu.

Väkeä kokoontui noin 50 henkeä. Oli lasta ja aikuista. Emma-täti toivotti välittömään karjalaiseen taapaansa kaikki sydämellisesti tervetul-

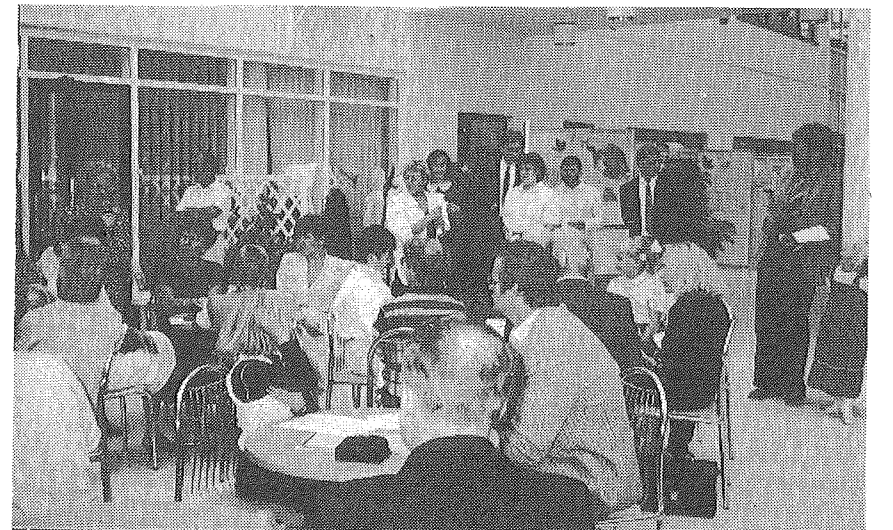
Suvun vanhin Emma-täti hoastoa keä kans.

Suku koolla. Taisipa joitakin olla kuvasta poissakin.

ku suuhun. Samppa toivotti sukulaiset poikkeuksellisesti jo ensi kesänä tervetulleeksi Orivedelle. Ei sitten muuta kuin pidetään yhteyttä ja odotellaan kutsua tulevan suven tilaisuuteen.

Terveyttä ja hyvää mieltä kaikille toivoo Vieno Oivantytär, Mikon pojantytär, mukana olleena.

Eri ikäistä sukulaisjoukkoa kuuntelemassa päivän ohjelmaa. Emma-täti mikki kädessä vasemmalla.

leiksi. Hän on tällä kertaa suvun vanhin. Edellisenä vuonna siirtyi kaksi hänen veljeään manan majoille, Aatto ja Toimi.

Päivä kului rattoisasti. Ruokailimme, joimme kahvit, katselimme Samppa Viskarin Galgaresta ottamia filmejä, leikimme lasten kanssa, katselimme kuvia ja pidimme arpajaiset. Kaiken tämän aikana tietenkin hoastettii iha murtiel ja tutustuttiin toisiimme. Karjalaisia kun olimme, ainakin suurin osa, päätimme tilaisuuden Karjalaisten laululla.

Toivottavasti kaikille jäi hyvä ma-

Ohdakkeinen alku opintielle

"Ihan turhaan sinä tätä koulua käyt, kun kuitenkin jätät luokalle", vakuutteli Pohjolan Oskari, kun yhdessä talsimme ensiluokkalaisina Kiviniemen kansakoulusta Röykkylään päin, missä olin saanut "kortteerin" serkkuni Arvin luona. Alkutaival opintieilläni oli todella ohdakkeinen.

Olin ollut paimenkoikana Viiksanlahdessa, eikä minua siellä vapautettu tehtävästäni ennen talven tuloa, joten koulut olivat jo aikaa sitten alkaneet.

Normaalisti olisin kuulunut Petäjärven kouluun, missä kylässä asuttiin, mutta sinne ei enää huolitettu myöhäisen ajankohdan vuoksi. Näin jouduin menemään 9 km:n päähän Kiviniemen kouluun, mihin aina viikon eväät koululaukussa mukana taltustin. Onneksi Röykkylästä, mistä sain majapaikan, oli Kiviniemen kouluun "vain" 5 km.

Kun koko kesän vain lehmien kanssa seurustellut pannaan koulun penkille kylmiltään, on sitä aika pölä. Kun opettaja Hilma Koskenjaako kirjoitteli taululle laskuesimerkkejä, jotka olisi pitänyt laskea, istuin vain nollana.

Toisille oli nämä asiat jo ajat sitten opetettu, mutta eihän minua tietenkään ruvettu erikseen opettamaan ja näin kului turhauttavissa tunnelmissa aika lähes jouluun. Sitten eräänä päivänä kun istuttiin Vanhasen Väinön (terveisitä vaan sinne Länteen) kanssa siinä halkoliiterin rappusilla välitunnilla, opasti Väinö minua: Kun sinä kirjoitat ne laskuesimerkit näin allekkain ja sitten vedät viivan tähän näin ja sitten alat täältä ylhäältä laskea alaspäin näin." Tässä punaisen halkoliiterin seinustalla minulle valkeni sitten koko matematiikan salaisuus. En yhtään ihmettele Pohjolan Oskarin arviota kyvyistäni, niin heikkoa oli alku. Luokalle en tosin jäänyt. Oskari jäi!

Kovin työlästä oli koulunkäynti Petäjärveltä käsin. Kun viikonloppuisin

lähdin eväspussia täyttämään, olivat kinokset joskus tosimahdavat. Sieltä Petäjärven niittyjen takaa kun joskus oikein pyrytti, niin Peto-ojakin oli kaikki yhtä lakiaa. Ei erottanut ojaa missään. Kun kerran olin tulossa kujan pitkin kotiin, olivat paikat niin täynnä lunta, että oli minun kieritettävä itseni lumihankea pitkin kotiin. Asuin silloin Lampun "Matun" omistamassa talossa niityn laidassa, kuulin sitä joskus vahtituvaksi sanottavan.

Matu, isän serkku, oli luovuttanut talon käyttöömme. Luulen, ettei vuokranmaksusta koskaan puhuttu mitään, vaikka asuimme talossa monta vuotta.

Olimme isän kuoleman jälkeen jääneet ns. puille paljaille, meitä oli 6 lasta ja 7:s syntymässä. Yhteiskunnan tuki oli siihen aikaan jokseenkin olematonta. Olen usein miettinyt, mistä äiti yksinhuoltajana sai voimia kaikki kestää. Muistan, kuinka hän Petäjärven niityllä syksyllä vielä ilta-pimeällä niitti vierasta kauraa 50 pennin viisikkomaksusta. Eikä ollut varmaan helppoa lähettää lapset maailmalle heti seuraavana päivänä koulun loputtua. Minulle oli järjestynyt paimenkoikojen paikka Huuskan Alele, menin sinne samana päivänä.

Koin tämän paikan hyvin vaikeana. Olin ujo ja herkkä lapsi, johon kaikkinaisen pilkka osui kipeästi. Ja taaskin kävi niin, että sain lähteä paimenkoikastani vasta, kun olin pilkkonut talven polttopuut. Muistan, kun Ale rekikelillä heinähakumatkallaan kuskasi minut Petäjärvelle.

Nyt oli aika auttamattomasti ajanut ohi, enkä päässyt enää mihinkään kouluun. Kävin sinä talvena kiertokoulua Petäjärvellä.

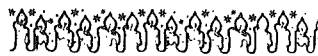
Mitä tästä kaikesta sitten paimen sai palkkaseen?

Yleinen tapa lienee ollut, että paimenelle annettiin syksyllä kengät. Minä sain kyllä Hiiren Heikiltä 3—4 numeroa liian suuret kengät, joita ei

suostuttu vaihtamaan, koska sopivat olisivat maksaneet 25 markkaa enemmän.

Pääsin näinollen alkamaan kouluni vähän myöhästyneenä, mutta loppu sujuikin sitten ihan mukavasti, niin että kun parin vuoden perästä lopetin, tulivat jotkut kysymään minulta, että miten se vaikea lasku oikein lasketaan.

Helsingissä 29. 2. 1988
Aapo Karppanen

Jouluilta

*Silloin sattui mun rintaani,
kun Kirvesmäki paloi.
Sodan lieskat taivahalle
tulita ja tuhkaa valoi.*

*Olit syntymäseutu rakkahin.
Oli ihmiset kaikki tutut.
Säilyy muistoissa ainiaan
jo nuorena kuullut jutut.*

*Kertaheitolla rakkaat rannat
raiskattiin verin
Esi-isien työn vain siinä
muistojen kulta peri.*

*Ei heläjä siellä kannel...
Lumen alla on taistelutanner.
Ja järvellä vonkuu pakkasjää,
kun railo Suvantoon repeää.*

*Sinun muistoas vie ei ihmisikä.
Tapahtukoon vaikka mitä...
Ylläsi tuikkii tähtien silta,
kun meillä täällä on jouluilta.*

Laina Huuska

Viskarin suvun vaihteita

Suvannon Seudussa oli aikaisemmin julkaistu kirjoitus sukumme historiasta. Nyt olen saanut käyttööni pari vanhaa asiakirjaa sukumme perunkirjoituksesta 1800-luvulta.

Niinkuin tiedetään, Karjalassa oli pääasiassa pientiloja ja sukututkimuksessa tulee esille myös, että siellä on ollut myös suurperheitä.

On ollut jakamattomia taloja, jossa asui useampi sukupolvi perheineen.

Oman sukuhaarani kohdalla on myös näin ollut, sillä allaoleviin tietoihin perustuen, on meidän suvun kohdalla ollut sellaista.

Ensimmäinen vanha asiakirja on perunkirjoitus vuodelta 1882. Siinä käy selville, että veljekset perheineen ja serkut perheineen ovat asuneet samaa jakamatonta taloutta.

Koska perunkirjoitus on vanha ja vähän vanhanaikaisella Suomen kielellä kirjoitettu ja myös aika pitkä, niin otan siitä vain osia mukaan. Asiakirja on myös ajan myötä haalistunut, joten siitä ei saa enää hyvää valokopiota.

Wuonna 1882 18 päivänä Helmi-kuuta piti vaatimusta myöten alakirjoittaja Mikko Holopainen ja vierasmiehet Tuomas Jortikka Simo Wiskari kanssa yhtellä ajalla Viskarin vapatilalla n:o 3 Vilakkalan kylässä Sakkolan Pitäjässä Laillinen perunkirjoitus ja Naimis perujako Lampuotin yhtyeismiehen männeen Hele-na Juhanantytär Meskasen pesästä, Joka kuoli viimeainitussa kylässä 10 päivä Huhtikuuta männä vuonna, jälkeensä jätti Lesken Yrjö Abrahaminpoika Viskarin yhteisessä avio-liitossa hänen kanssaan synnytetty Lapsi yksi poika Abraham.

Talon ajallinen Lesken Setänpoika Jaakko ja Aleksander Wiskari Lesken äiti Liisa Makkara suostui antamaan pojalleen Yrjö Wiskarille Kaikki hänelle kuuluvan osuuten.

Tässä saapuvilla oli Leski Yrjö

Wiskari ja äiti Liisa Makkara ja Setän pojat Jaakko ja Aleksanteri Wiskari, tätä kaikkea ylöskirjoitettuna ja vakutettuna ylös antaman taloutensa Vainajan kuolinhetkellä ilmoittamansa aloitettiin ylös kirjoitus kuin Seuraa.

Ylläoleva on kirjoitettu sanasta sanan kirjoitusvirheineen. Myöskin sain pitkään tutkia mitä kaikki tarkoitti, mutta sukukartan avulla selvisi sekini.

Perunkirjoituspaperista seuraa siten sivukaupalla kirjoitettavaa omaisuutta ja omaisuus jaettiin kolmeen osaan, josta muutamia esimerkkejä:

IRTAINTA TAVARAA

Vaskea	
3 Kahvi kattilaa	rupl 6,30
1 Lamppu	2,50
1 Samovaari	12,50
1 Seinäkello	7,50
1 Taskukello	15,00

Ajo Kaluja	
1 Saahka reki	rupl 25,00
1 Neljäpyöräiset kieseit	32,50

Rautaa ja Malmia	
3 Atraa	rupl 7,50
5 Malmi kattilaa	6,50

Puuastioita	
4 Pöytää	rpl 15,00
3 Sänkyä	12,00

Eläimiä	
2 Ruuna Hevosta	rpl 375,00

2 Tamma Hevosta	300,00
11 Lypsylehmää	550,00
7 Lammasta	35,00
4 Sikaa	37,50

Tässä vain malliksi pieni osa tavaroista ja mielenkiintoisempia havain-toja on että siihen aikaan ihmiset olivat velkaa toisilleen, siis puolin ja toisin pikkusummia ja niitä oli hyvin paljon.

Toimitusmiehen palkka oli 10 ruplaa.

Lopuksi tapahtui arvonta: Arvan sai Leski Yrjö Wiskari n:o 3 ja Jaakko Wiskari N:o 1 ja Aleksander Wiskari N:o 2.

Toisessa arvonnassa sai Leski Yrjö Wiskari N:o 1 ja N:o 2 Lopuille jäi N:o 3.

Että me olemme Tarkkaan ylösantaneet kaikki ynnä saamiset ja maksamiset Kanssa semmoisena kuin ne olivat vainajan Kuoleman hetkellä olevassa tilaisuudessa maininnassa ja niin vaatittaessa Walallamme Vahvis-tamme.

Tämän naimisjaon kanssa olemme kaikin puolin tyytyväisiä.

Jaakko Aleksander Wiskari Liisa Makkara Yrjö Wiskari

Tuomas Jortikka Simo Wiskari
Kaikki asianomaiset eivät osanneet silloin kirjoittaa nimeään vaan puumerkit oli alla.

Sitten vuonna 1901 suoritettiin pesänjako ylläolevien perijöiden kesken. Se perinnönjakopöytäkirja on hallussani ja siitä toisella kertaa.

Heimo Viskari

Perämootorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomootorikoneet

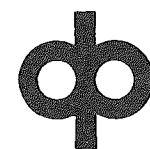
Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE

Puhelin 931-654 411

Perämootorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomootorikoneet

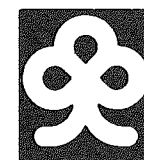
**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI
RAASKAN SÄHKÖLIKE
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

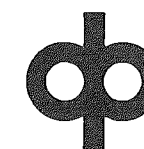
VESILAHTI — Puh. 931-739541

Tampereen Aluesäästöpankki
auttaa — neuvoo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1989 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 50 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA. Puhelin
(931) 734 843.

Postisäilytys TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA. Käyttötilin numero
551 105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa.

Toimituskunta Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.